

notaris in den Haag, slechts een verzoek om haar kleeren en sommige byouterieën en meubelen na haar dood aan de personen, die zij opnoemde, te geven. Ook vroeg zij een paar legaten, o. a. aan Lieschen en eenige van haar familieleden, uit te keeren. De verschillende dingen die zij verlangde waren met cijfers genommerd, het geschrift was door haar onderteekend, het was aan haar man geadresseerd, dus had zij gewenscht dat hij zich met de uitvoering van die kleinigheden zou belasten, dat was alles. Geen woord van vergiffenis, of verzoening, of afscheid niets, niets. Jules had het papier weer opgenomen en ten einde toe gelezen. Hij zou zorgen dat alles werd nagekomen, dat niets werd vergeten. Ja, dat kon hij tenminste nog voor haar doen, maar hij glimlachte bitter toen 't hem te binnen schoot hoe koel en koud dat alles eigenlijk was.

Hij begreep zich zelf niet. Zijn gewaarwordingen waren hem een raadsel, maar hij kreeg de tranen in de oogen en hij sloeg beide handen voor het gelaat en verdiepte zich in de dingen die voorbij waren en die hem eindelijk in een ander licht verschenen. Hij zag haar als zijn bruid, een mooi, lief kind dat hem aanbad. Hij was meer ontwikkeld dan zij, het was zijn plicht geweest haar te leiden en hetgeen in haar sluimerde te doen ontwaken, *hij had het niet gedaan*. Een korte roes van zingenot en toen was zij hem gaan vervelen en hij had het haar laten merken. Zij was altijd eender, altijd lief en goed, maar toen zij een jaar getrouwd waren was hij haar eigenlijk reeds moede. Zij had gehoopt moeder te worden, maar die hoop werd verijdeld en 't kind werd dood geboren. Het was zijn plicht geweest haar te troosten en haar door liefde dat gemis te vergoeden, *hij had het niet gedaan*. Hij liet haar eenvoudig alleen, hij ging uit, altijd maar uit en iederen avond zat zij eenzaam in haar elegant salon. Hij bekommerde er zich niet over, al had zij hem nog hartstochtelijk lief, hij merkte het wel aan allerlei kleinigheden maar hij vond het eigenlijk lastig. Hij vermaakte zich zonder haar, zooveel hij kon en liet haar immers vrij om hetzelfde te doen. Maar zij kon het niet, zij zweeg en beklaagde zich niet en vond dat alles goed was. Eindelijk toen zij, wanhopend door zijn onverschilligheid, er toegekomen was om van een ander de liefde aan te nemen die hij haar onthield, toen zij ook daar bedrog en ellende had gevonden en als gebroken voor hem was neergezonken, smeekend om vergiffenis, toen was het zijn plicht geweest haar op te heffen, te trachten haar op nieuw lief te hebben en haar te vergeven, *hij had het niet gedaan*. Hij had zich slechts diep verongelijkt en niet schuldig gevoeld, en in zijn valschen trots, in zijn afschuwelijk egoïsme had hij haar bevolen met hem naar zijn huis terug te keeren in naam en voor de wereld zijn vrouw, in werkelijkheid en voor zich zelf veel minder dan de maitresse waaraan hij zich door liefde verbonden voelde. Zij was zoo diep vernederd, zij had hem zoo gesmeekt haar vrij te laten en van haar te scheiden. Het was zijn plicht geweest dien wensch te eerbiedigen, *hij had het niet gedaan*. In zijn domme kleingeestigheid had hij zich zelf nog op een voetstuk geplaatst en hij had haar gedwongen dat leven van leugen, bedrog en ijsskoude minachting